

STAVRAÐIÐ

OG X Í ALFABETIÐ

TEG
MÓÐURMÁLS-ALFABETIÐ

FÓROYAPRENT | SVANAMERTUR PRENTLUTUR 541 705

TEKNIÐ: ÓLÍP

Jógvan Mørkøre: Ekskluderaðu bókstavirnir í sambandi við Atlassið og ST-tilmælini

Triðju framløguna hevði Jógvan Mørkøre, geografur og stjórnmálafrøðingur. Hann førði fram, at alfabetið í sambandi við atlassið, sum NÁM gav út í 2014, er eitt útrykk fyri tað, sum er komið at eita tjóðarbygging. Nakað, sum ein skuldi hildið, allir føroyingar skuldu kunna staðið saman um, men tíverri hevur tað skapt eitt satt borgarakríg, soleiðis sum tað er praktiserað. Í atlassinum standa landanøvn skrivað uttan ekskluderaðu bókstavirnir, meðan býarnøvn kunnu verða skrivað við hesum bókstavum. Jógvan Mørkøre vísti á, at tað ikki er rætt at gera seg inn á staðarnøvn hjá øðrum í skúlahøpi. Hetta er at vísa manglandi respekt. Viðvíkjandi yrkismálinum í atlassinum, so er føroyski ungdómurin illa farn, tá ið hann skal undir víðari lestur uttanlands, tí føroysku frøðiorðini eru so ólík teimum vanligu fakorðunum, tey brúka stórt sæð alla aðrastaðni. Jógvan Mørkøre vísti eisini á, at realpolitiska loysingin er skift út við symbolpolitiska tjóðarbygging, og at orðið loysing í dag hjá loysingavonginum í føroyskum politikki er útvatnað til tað týðningarleysa. Og tað er harmiligt, helt Jógvan Mørkøre, tí tað hevur inniborið, at symbolpolitikkur sum uttanumtos er sloppin at bróta meira niður, enn tað byggir upp. Aðrastaðni tosar mann fyrst um loysing og so tjóðarbygging – ella nation building, sum tað nevnist á enskum – men í Føroyum er tað vent á hævðinum. Tað er blivið til symbolpolitikk burturav. Stavraðið er blivið ein óheppin partur av hesari symbolpolitisku tjóðarbyggingini, og tað er í hesum hópnum, at Málráðið hevur sæð tað sum sína uppgávu at fremja eitt serføroyskt stavraðið.

Tá NÁM arbeiddi við atlassinum, gjørdi ein bólkur av geografum vart við og átaladi, at Málráðið, sum gav NÁM viðmæli um nøkur landanøvn, ikki helt \$5 stk 2 í lógini um Málráðið um at virða og samstarva við yrkisbólkar. NÁM valdi einvíst í sambandi við útgávuna av atlassinum at fylgja leiðreglunum hjá forlagnum Harper Collins, sum illa gitni fjølmiðlamogulurin Rupert Murdoch eigur, heldur enn tilmælunum og reglunum hjá ST. Tað er ikki virðiligt fyri føroysku politisku skipanini, sum varðar av NÁM, og sum hevur figgað hetta ovurhonds dýra prestisjuprosjekt, at eftirlíka teimum í hesum og góðtaka eitt skert stavraðið ogeina bronglan

av staðarnøvnunum hjá øðrum. Politakarar hava harvið valt at gera móti øðrum tað, sum vit ikki vilja onnur skulu gera móttvegis okkum og okkara staðarnøvn.

UNGEKN (staðarnavnnevndin undir ST) mælir heimsins londum til, tá atlas verða gjørd, at virða tann mátan, sum ávisu londini ynskja, at onnur lond skulu kalla og stava teirra landa- og staðarnøvn. Við ekskluderaði stavraðnum ber hetta ikki til.

Tey lond, sum ikki hava eitt romanskt (latínsk) alfabet, mugu – við ískoyttum serstavum – fáa sær eitt sovrðið og skriva síni nøvn, sum tey halda tey eiga at verða skrivað við hesum. Og so hava onnur lond, sum ganga undir hesa ST-samtyktina, at virða hesa avgerð, hóast tey ikki hava C, Q, W, X ella Z.

Jógvan Mørkøre vísti soleiðis á, at Málráðið - við politiskari góðtøku – hevur sett Føroyar í eina óheppna og margháttliga stöðu, tí tá Føroyar taka loysing, verða vit noydd at fáa okkum eitt stavraði afturat. Í roynd og veru tað sama stavraðið, Málráðið júst hevur skert. Vit kunnu tá koma at standa við tveimum stavraðum. Tí stavraðnum, vit høvdu til fyrri stuttum, og so tað amputeraða alfabetið, ið ein meiriluti í Málráðnum hevur gjøgnumtrumfað í heilaga navninum hjá tjóðarbyggingini.

So skuldu vit heldur varðveitt tað stavraðið, sum vit høvdu frammanundan, og bert havt tað eina. Tað hevði spart okkum fyrri nógv stríð.

Spurdur, legði Jógvan Mørkøre afturat, at av tí at Atlassið ikki lýkur ST-treytirnar um landanøvn, kundi hann ikki – sum geografur og undirvísari – brúka Atlassið í undirvísingini. Sær vitandi var hetta stöðan hjá flestu geografum. – Tær fáu síðurnar við føroyskum kortum, sum eru góðar, verða tiknar burturúr og brúktar.